

Usluge JZU Dom zdravlja Nikšić - Izabranog doktora za žene

Dom zdravlja Nikšić je javna zdravstvena ustanova koja obezbjeđuje primarnu zdravstvenu zaštitu građanima Nikšića, Plužina i Šavnika. Primarna zdravstvena zaštita se ostvaruje preko izabranog tima doktora medicine ili izabranog doktora medicine, kojeg građani sami biraju.

Dom zdravlja pruža sljedeće usluge u sektoru reproduktivnog zdravlja:

- ginekološki pregled,
- uzimanje vaginalnog i cervikalnog brisa,
- kolposkopija,
- citološki razmazi po PAPA - (Papanikolau test),
- ultrazvuk unutrašnjih reproduktivnih organa,
- biopsija grlića materice,
- pregled trudnica – kontrola i savremeno praćenje trudnoće,
- savjetodavne usluge za mlade trudnice i žene u reproduktivnom dobu,
- osteodenzitometrija PIXI metodom,
- dobrovoljno i povjerljivo testiranje na HIV,
- psihofizička priprema trudnica za porođaj.

Usluge JZU Dom zdravlja Pljevlja - Dispanzera za žene

Dom zdravlja Pljevlja je referentni centar primarne zdravstvene zaštite, koji pruža zdravstvene usluge osiguranicima opština Pljevlja i Žabljak.

Dom zdravlja pruža sljedeće usluge u sektoru reproduktivnog zdravlja:

- ginekološki pregled,
- uzimanje vaginalnog i cervikalnog brisa,
- kolposkopija,
- citološki razmazi po PAPA - (Papanikolau test),
- ultrazvuk unutrašnjih reproduktivnih organa,
- kontrolni pregled dojki,
- pregled trudnica – kontrola i savremeno praćenje trudnoće,
- dobrovoljno i povjerljivo testiranje na HIV,
- savjetodavne usluge za mlade trudnice i žene u reproduktivnom dobu.

Usluge JZU Dom zdravlja „Dr. Nika Labović“ Berane - Centra za reproduktivno zdravlje

U novom modelu organizacije zdravstvene zaštite Crne Gore, Javna zdravstvena ustanova Dom zdravlja „Dr Nika Labović“ Berane ima ulogu centra primarne zdravstvene zaštite koji pruža podršku izabranom timu ili izabranom doktoru za stanovnike opštine Berane, dok specifične vrste usluga pruža i velikom broju stanovnika susjednih opština.

Dom zdravlja pruža sljedeće usluge u sektoru reproduktivnog zdravlja:

- ginekološki pregled,
- uzimanje vaginalnog i cervikalnog brisa,
- citološki razmazi po PAPA - (Papanikolau test),
- kolposkopija,
- ginekološki ultrazvučni pregled,
- kontrolni pregled dojki,
- pregledi za trudnice – kontrola i savremeno praćenje trudnoće,
- histeroskopija,
- LOOP dijatermija radiohiruškim nožem u cilju dijagnostike i terapije sumnjivih nalaza na grliću materice,
- spermogram,
- osteodenzitometrija PIXI metodom,
- dobrovoljno i povjerljivo testiranje na HIV,
- psihofizička priprema trudnica za porođaj.

U cilju dostupnosti usluga primarne zdravstvene zaštite i stanovništvu ruralnih područja, Dom zdravlja organizuje rad u Zdravstvenoj stanici Petnjica i u 13 povremenih seoskih ambulanti.

APEL DOMOVA ZDRAVLJA

Podsjećamo da su maligne bolesti u porastu, a da karcinom dojke i karcinom grlića materice dolaze na prvo, odnosno drugo mjesto svih malignih oboljenja kod žena. Najnovijim metodama omogućeno je pravovremeno otkrivanje ovih oboljenja, zato savjetujemo svim ženama:

najmanje jednom godišnje uradite kolposkopski pregled, PAPA test i pregled dojki!

Vrata domova zdravlja su širom otvorena za sve zainteresovane.

Tako uloženo vrijeme donijet će vama, vašoj porodici, zdravstvenim radnicima i društvu u cjelini manje brige i doprinijet će očuvanju vašeg zdravlja.

Na pregled kod ginekologa odlazi se kada nemate tegobe, jer kada se tegobe jave najčešće je već kasno.

Dostupnost usluga u domovima zdravlja u oblasti reproduktivnog zdravlja

Posjetite dom zdravlja u vašem gradu radi preventivnih pregleda.

Kontakti:

JZU Dom zdravlja Nikšić,
Izabrani ginekolog tel: 040-204-620

JZU „Dr Nika Labović“ Berane,
Centar za reproduktivno zdravlje tel: 051-235-810

JZU Dom zdravlja Pljevlja,
Izabrani ginekolog tel: 067 612 591, 067 612 200

PREVENTIVNE AKCIJE U SEKTORU REPRODUKTIVNOG ZDRAVLJA

Projekt finansira EU

Cross-border Programme
Serbia-Montenegro

Pobijedimo kancer

Ovaj informator je izrađen uz pomoć Evropske unije. Sadržaj informatora isključivo je odgovornost JZU Dom zdravlja Nikšić i FORS Montenegro - Fondacije za razvoj sjevera Crne Gore, i ni na koji se način ne može smatrati da odražava gledišta Evropske unije.

Reproduktivno zdravlje je stanje kompletnog fizičkog, mentalnog i socijalnog blagostanja koje se odnosi na reproduktivne procese, funkcije i sisteme u svim životnim dobima.

Opšta je ocjena da briga o reproduktivnom zdravlju u Crnoj Gori nije na zadovoljavajućem nivou. Nedovoljna prevencija i dijagnostika, kao i nizak nivo svijesti žena o potrebi za očuvanjem reproduktivnog zdravlja imali su za posljedicu relativno visok broj malignih i nemalighnih oboljenja. Cilj ove brošure je da pruži informacije o dostupnim medicinskim uslugama vezanim za reproduktivno zdravlje, koje nude domovi zdravlja u Beranama, Nikšiću i Pljevljima, kao i da podsjeti korisnice usluga navedenih

Dom zdravlja u okviru očuvanja reproduktivnog zdravlja pruža usluge informisanja i testiranja na polne bolesti

Važnost pravovremenog informisanja i zaštita od polno prenosivih bolesti su neprocjenljivi kada se ima u vidu očuvanje reproduktivnog zdravlja.

Polno prenosive bolesti (PPB) su infekcije koje se mogu prenijeti u toku seksualnog odnosa (hlamidija, mikoplazma, ureaplazma, kondilomi, genitalni herpes, urinarne infekcije itd.). Većina PPB je izlječiva, dok za neke lijek još nije pronađen. Ukoliko dođe do pojave znakova infekcije, veoma je važno liječenje početi na vrijeme. Kasno liječenje može dovesti do težih komplikacija. Uslijed tjelesne nezrelosti nastanku polno prenosivih infekcija su posebno skloni mladi

domova zdravlja da preventivnim pregledima doprinosu očuvanju sopstvenog zdravlja i da mogu spriječiti nastanak i razvoj bolesti. Brošura je izrađena u okviru projekta „Preventivne akcije u sektoru reproduktivnog zdravlja“, koji je finansiran od strane Evropske unije u okviru Programa prekogranične saradnje Srbija-Crna Gora, a koji sprovode Dom zdravlja Nikšić i Dom zdravlja Raška u saradnji sa: FORS Montenegro - Fondacijom za razvoj sjevera Crne Gore, Ministarstvom zdravlja Crne Gore, Domom zdravlja „Dr Nika Labović“ Berane, Domom zdravlja Pljevlja, Domom zdravlja Novi Pazar i Regionalnom razvojnom agencijom Sandžaka-SEDA -om.

koji sa polnim odnosima počinju preuranjeno. Riječ je o velikom broju infekcija koje mogu postojati u organizmu ne izazivajući tegobe, što dovodi do toga da se inficirana osoba osjeća zdravom i nastavlja da prenosi infekciju.

Dom zdravlja daje usluge informisanja o načinima kontracepcije u cilju očuvanja reproduktivnog zdravlja

Kontracepcija predstavlja najzdraviji i najsvrsishodniji oblik regulacije plodnosti. Sprečava preuranjeni nastanak trudnoće. Produžava period između porođaja i ograničava broj djece na željeni broj.

Dom zdravlja je prva stepenica u liječenju bračnog steriliteta koji je dramatično porastao u posljednjim decenijama dvadesetog vijeka. Faktori koji utiču na takvo stanje su:

- rano stupanje u seksualne odnose,
- neinformisanost o zaštiti od neželjene trudnoće i prekidanje istih,
- odlaganje trudnoće i rađanja za kasnije godine (poslije 30).

Dom zdravlja obezbjeđuje cjelovitu prenatalnu zaštitu

Prenatalni period pruža mogućnosti da se trudnicama ponude mnoge intervencije koje mogu biti od vitalnog značaja za njihovo zdravlje i dobrobit, kao i za zdravlje i dobrobit njihovih beba. Tetanus imunizacija tokom trudnoće može spasiti život i majke i djeteta. Kontrola anemije i liječenje polno prenosivih infekcija mogu značajno poboljšati ishode trudnoće i pružiti mogućnosti za poboljšanje zdravlja žene.

Savjetodavni rad sa trudnicama uz kontinuirano praćenje trudnoće podrazumijeva:

- minimum 4 ultrazvučna pregleda u 8. gn (gn - gestacijska nedjelja = starost bebe u nedjeljama i danima), 12. gn, 20. gn i 32. gn,
- skrining za genetske anomalije u I trimestru (od 11. do 14. gn),
- skrining za genetske anomalije u II trimestru,
- obavljanje redovnih kontrola praćenja napredovanja trudnoće i ploda,
- obezbjeđivanje skrininga i liječenje polno prenosivih bolesti trudnice, kao i edukacija u vezi rizičnog ponašanja,

- dobrovoljno testiranje trudnoće na HIV, HBV, HCV, VDRL kako bi se utvrdila bolest i umanjile štetne posljedice po plod,
- sprovođenje psihofizičke pripreme za porođaj (obuhvata vježbe fizičke aktivnosti, vježbe opuštanja i vježbe disanja kao i pripreme za porođaj).

Dom zdravlja pruža usluge detekcije i prevencije malignih oboljenja genitalnih organa

Rak grlića materice je drugi po učestalosti maligni tumor ženskog genitalnog sistema. Smatra se bolešću koja ima dug preinvasivni period, a tretman ranih stadijuma je uspješan.

Skrining raka grlića materice predstavlja organizovanje preventivnih ginekoloških pregleda kod zdravih žena određene dobi u toku kojih se radi bris na citološki pregled - Papanikolau test.

Papanikolau test je citološka analiza vrste, izgleda i abnormalnosti ćelija grlića materice, pri čemu se uzima bris grlića, a nakon fiksiranja i bojenja pregleda u citološkim laboratorijama nalazi se šalju na pregled patolozima. Test se izvodi jednostavno, brzo i bezbolno. U slučaju nezadovoljavajućeg rezultata pristupa se daljem liječenju pacijentkinje.

Kolposkopija je metoda posmatranja vulve, vagine, grlića materice pomoću specijalnog mikroskopa-kolposkopa uz uvećanje najčešće 12 puta. To je jednostavna bezbo-

lna dijagnostička metoda čija je tačnost do 79% a u kombinaciji sa PAPA testom sigurnost se kreće do 98%. Posljednjih godina u upotrebi su kolposkopi sa zelenim filterom koji poboljšavaju vidljivost krvnih sudova, njihov raspored i veličinu.

U nekim slučajevima je, radi postavljanja dijagnoze, potrebno dopuniti pregled ciljanom biopsijom grlića materice i eksplorativnom frakcioniranom kiretažom.

Dom zdravlja pruža usluge ginekološkog bimanuelnog pregleda u cilju očuvanja reproduktivnog zdravlja žene

Izvodi se uvlačenjem dva prsta u unutrašnjost vagine, a druga ruka polaže se na donji dio stomaka. Na taj način moguće je pregledati matericu, njenu veličinu i njen položaj. Ako su jajnici uvećani zbog cista, onda se i to može osjetiti. Tokom pregleda lekar će pitati ženu da li osjeća bol ili nelagodnost što može pomoći u uspostavljanju dijagnoze.

Dom zdravlja pruža usluge ultrazvučne dijagnostike oboljenja materice i jajnika

Ultrazvučna dijagnostika zasniva se na različitim akustičnim svojstvima tkiva. Različita tkiva (tumori, ciste, slobodna tečnost itd.) imaju različitu gustinu i homogenost. Ultrazvučnim pregledom se pouzdano dijagnostikuju promjene na unutrašnjim genitalnim organima. Omogućava detaljno ispitivanje anatomije materice i jajnika i dijagnozu tumora materice i jajnika. Njime se mogu pratiti zapaljenjski procesi u maloj karlici kao i efekti terapije.

Dom zdravlja pruža usluge ultrazvučnog pregleda dojki

Ultrazvučni pregled dojki je neinvazivan medicinski test koji pomaže lekarima u davanju adekvatne dijagnoze i u liječenju medicinskih stanja. Prikazuje sliku strukture unutrašnjeg tkiva dojki. U toku ultrazvuka dojki lekar vrši i test doplerom da bi ispitao krvne sudove ili poremećaj cirkulacije u dojkama. U nekim slučajevima to može biti dodatna informacija za postojanje sumnjivih masa u tkivu dojke.

